

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR

Kamenné sousoší Mír

(děti s holubicí)
Náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč

Vypracoval:
MgA. Jakub Tlučoř

© 2019

Obsah

1. Základní informace	3
1.1. Data památky	3
1.2. Údaje o akci	3
2. Úvod	4
3. Restaurátorský průzkum	4
3.1. Popis díla	4
3.2. Umělecko - historický průzkum	4
3.3. Vizuální průzkum - popis stavu před restaurováním	5
3.3.1. Stav kamenného materiálu	5
3.3.2. Znečištění	5
3.3.3. Mechanická poškození	5
3.4. Vyhodnocení restaurátorského průzkumu	5
4. Restaurátorský záměr	5
4.1. Koncepce restaurátorského zásahu	5
4.2. Návrh procesu restaurování	6
4.2.1. Etapa dokumentace	6
4.2.2. Etapa demontáže	6
4.2.3. Etapa čištění	6
4.2.3.1. Etapa mechanického čištění	6
4.2.3.2. Čištění a odstranění biologického napadení	7
4.2.3.3. Etapa sochařské rekonstrukce a plastické retuše	7
4.2.3.4. Etapa znovuvytvoření ztracené soklové architektury	7
4.2.4. Etapa barevné retuše	7
4.2.5. Etapa hydrofobizace	7
5. Doporučený režim památky	8
6. Seznam doporučených materiálů	8
7. Fotografická dokumentace	9
8. Technický výkres pro výrobu soklové architektury	20

1. Základní informace

1.1. Data památky

Název díla :	Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí)	
Autor:	Karel Hladík	
Datum vzniku:	1960	
Lokace:	Náměstí svobody, Praha 6 Bubeneč	
Materiál:	jemnozrnný pískovec (hořický)	
Rozměry :	výška sochy:	160 cm
	nedochovaná soklová architektura:	115 cm
	základová deska:	10 cm
	celkem:	285 cm

Číslo rejstříku ÚSKP : 40434/1-1449

Vlastník a investor : Galerie hlavního města Prahy

1.2. Údaje o akci

Restaurátorský záměr a průzkum sestavil: Jakub Tluchoř

Restaurátorský průzkum a záměr obsahuje 20 stran textu, 20 fotografií, 1 obrázek grafické dokumentace, technologickou zprávu .

V Praze dne 14.11. 2019

MgA. Jakub Tluchoř, č. j. MK.12602/2018 OPP

.....

2. Úvod

Tento dokument pojednává o průzkumu a záměru restaurování kamenného sousoší dětí s holubicí pod názvem Mír od akademického sochaře Karla Hladíka z roku 1960. Jedná se o sousoší z hořického pískovce, které bylo původně osazeno před Skleněný palác v Praze 6 Bubeneč (náměstí Svobody 1) postavený akademickým architektem Richardem Podzemným. Vzniklo jako replika původního sousoší vytvořeného Karlem Hladíkem z opuky do jezírka v Růžovém sadu v Lidicích. Roku 1995 sousoší v Bubeneči nahradil památník padlým československým letcům. Tři roky poté bylo sousoší na náměstí Svobody navraceno poblíž školy, mezitím se však ztratil jeho sokl, který je nutno znovu doplnit pro znovu ucelení sochařského díla.

3. Restaurátorský průzkum

3.1. Popis díla

Sousoší o výšce 160 cm stojí na kamenné čtvercové desce, která dříve sloužila jako základová deska pro již ztracený sokl. Tvoří jej dvě postavy dětí - chlapce, který se v dřepu shýbá k holubici a krmí ji, a stojící dívky, která chlapce drží kolem ramene a která se rovněž dívá na holubici. Signováno vzadu na základu sochy: Karel Pozemný, Karel Hladík. Na první pohled je zřejmé, že základová deska je úhlopříčně prasklá, má oštipané rohy a hrany. U holubice je odražena špička křídel. Vlivem stékající srážkové vody jsou pod hlavami dětí patrné skvrnité mapy. Na nápršních zónách je povrch mírně zčernalý. Spáry původních plomb (filuňků) jsou obnaženy. Jinak se dílo a stav materiálu jeví v přiměřeně dobré kondici.

3.2. Umělecko - historický průzkum

Karel Hladík se narodil v Králově Lhotě u Josefova. V letech 1927 až 29 se vyučil kameníkem v lomu v Štanovicích u Kuksu, poté pracoval až do konce 40. let v kamenické dílně u sochaře Josefa Václava Škody v Hradci Králové. V roce 1940 se dostal na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze do ateliéru profesora Jana Laudy. Od roku 1945 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru Sochařství u Karla Pokorného. V roce 1947 se v témže ateliéru stal asistentem a od té doby je na Akademii nepřetržitě pedagogicky činný. V roce 1958 se stává členem Skupiny 58, s níž pravidelně vystavuje. Kromě jeho „Sloupu“ před školkou na sídlišti Prosek, můžeme v Praze ve veřejném prostoru obdivovat jeho další sochy třeba „Dětí s holoubkem“ na náměstí Svobody v Dejvicích nebo plastiku „Mostaři“ před autobusovým nádražím Florenc, kde byla roku 1982 osazena, ta je považována za jedno z nejlepších a nejmonumentálnějších děl z období socialistického realismu nebo také pamětní desku Franze Kafky z roku 1966 v Maiselově ulici. Roku 1966 utrpěl Karel Hladík ve svém ateliéru smrtelný úraz, na který v roce 1967 umírá. (Zdroj:

Vetřelci a volavky, web)

3.3. Vizuální průzkum - popis stavu před restaurováním

3.3.1. Stav kamenného materiálu

Pískovcový kamenný materiál patrně hořického původu nevykazuje žádné důkazy jeho degradace. Kámen je soudržný, vitalita stavu materiálu odpovídá jeho stáří. Kromě několika odražených částí a prasklé základové desky není materiál nikterak poničen.

3.3.2. Znečištění

Socha je pokryta lokálně různými druhy biologického napadení, dále residui atmosférických polutantů. Rozsah znečištění je v míře, která není pro sochu ohrožující, ale je nutné jej odstranit.

3.3.3. Mechanická poškození

Nejvýraznějším poškozením je prasklina základové desky a odrazení jejích hran a rohů. Na několika málo místech došlo k poničení samotné sochy v malém měřítku. Zejména se jedná o odrazení části perutě holubice.

3.4. Vyhodnocení restaurátorského průzkumu

Největším poškozením díla se zdá absence původního soklu. Z historické rešerše vyplývá, že byl ztracen po roce 1995 v souvislosti s přemístěním. Dále je poškozena základová deska, která má diagonální prasklinu a další drobná poškození. Socha kromě povrchového znečištění atmosférickými polutanty a biologickým napadením má na několika místech odražený tvar. Socha nejeví známky zasolení, pouze pod hlavami vznikly mapy od dlouhodobého stékání srážkové vody, a dobové plomby mají vyžilé spárování.

4. Restaurátorský záměr

4.1. Koncepce restaurátorského zásahu

Koncepce restaurátorského zásahu je stanovena v první řadě na základě vyhodnocení restaurátorského průzkumu díla. Účelem restaurování by měla být rehabilitace estetické a funkční kvality díla tak, aby mohlo být nadále prezentováno v exteriéru.

Nejprve bude dílo demontováno ze základové desky a následně dojde ke znovuzhodnocení jeho umístění a případnému upřesnění. Bude nutné vytvořit nový betonový základ v půdorysu základové desky sahající do nezámrazné hloubky, na kterém bude hydroizolace. Socha i základová deska budou očištěny od biologického napadení a

povrchových nečistot. Základová deska bude slepena epoxidovým lepidlem a lom bude spojen nerezovými čepy. Deska i socha bude doplněna o chybějící části v umělém kameni na vápenocementové minerální bázi. Dále bude nutné vytvořit chybějící sokl dle výkresu v příloze tohoto dokumentu, který sestává ze dvou částí, a to dřívku soklu v podobě komolého kužele a desky, na které stojí samotná socha. Následně bude socha osazena na sokl dle dobové dochované fotografie a příslušné grafické dokumentace. Dílo bude poté barevně zceleno se soklem barevnou retuší a opatřeno hydrofobním nástřikem v nápršních zónách.

4.2. Návrh procesu restaurování

4.2.1. Etapa dokumentace

Před začátkem restaurátorského zásahu proběhne podrobná fotodokumentace, která bude pokračovat i po celou dobu restaurátorského procesu. Před začátkem restaurování vznikne též grafické vyobrazení díla, kde bude vyznačeno nejzásadnější poškození a návrh statického zajištění památky. Na konci restaurátorského procesu bude vyhotovena restaurátorská zpráva. Fotodokumentace bude prováděna fotoaparátem s vysokým rozlišením ve formátu JPEG a RAW.

4.2.2. Etapa demontáže

Socha bude zajištěna proti poničení při její demontáži tak, aby nedošlo k poškození během jejího přemístování a zvedání. Místa, kde bude socha uvázána ke zvedacímu zařízení, budou vyložena filcy a socha bude deponována na trámký poblíž původního místa.

4.2.3. Etapa čištění

4.2.3.1. Etapa mechanického čištění

Nejprve bude dílo zbaveno hrubých reziduí (atmosférického znečištění, biologického napadení) suchou cestou. Z díla budou sejmuty veškeré dožilé, nevyhovující tmely z neodpovídajících materiálů z předchozích restaurátorských zásahů, které svou strukturou a složením nejsou vhodné k originálu. Jejich odstranění bude šetrné k originálu.

4.2.3.2. Čištění a odstranění biologického napadení

Památka je zasažena různým biologickým napadením, řasami, mechy, atd., to je spolu s povětrnostními vlivy základem koroze pískovcového materiálu. Proto je nutné provádět veškeré restaurátorské etapy po odstranění biologického napadení. Celé dílo bude ošetřeno opakovaně postřikem odpovídající fungicidní látky, která biologické napadení zahubí. Po etapě čištění bude dílo ošetřeno druhým preventivním postřikem proti opětovnému napadení.

4.2.3.3. Etapa sochařské rekonstrukce a plastické retuše

Pomocí materiálových vzorků bude vybrán tmel, který se bude strukturou a vzhledem co nejvíce blížit fyzikálně i chemickými vlastnostmi kamennému originálu. Nejdůležitější je poměr pojiv v tmelu pro doplňování, a tím dodržení dobré míry porozity a tvrdosti. Originální materiál je jemnozrný hořický pískovec, pro který bude vytvořen materiál pro doplňování skládající se z jemnozrného okrového říčního písku. Jako pojivo bude použit bílý cement v poměru s pískem 1:5 s přidáním půl dílu vápenné kaše nebo jednoho dílu přirozeně hydraulického vápna NHL 3,5. Tmel bude barevně přizpůsoben práškovými pigmenty. Při tmelení nebude používána žádná akrylátová disperze.

4.2.3.4. Etapa znovuvytvoření ztracené soklové architektury

Sokl se skládá z dříku v podobě komolého kužele završeného rozšířením, na němž spočívá čtvercová deska. Sokl bude vytvořen z jemnozrného hořického pískovce okrové barvy. Jeho povrch bude hladce kamenicky opracován až do fáze broušení. Kamenická technika výroby soklu bude v závislosti na možnosti zhotovitele 1) sekání na šablonu 2) soustružení rotačního tvaru. Závěr soklu je osazen 5cm pískovcovou deskou z hořického pískovce, která bude osazena oproti základové desce nakoso, viz. fotografická příloha původního stavu, a sokl s deskou a sochou bude propojen nerezovým čepem.

4.2.4. Etapa barevné retuše

Po dokončení všech předchozích etap bude provedena barevná retuš, která sjednotí doplňky a nově vytmelená místa s originální hmotou. Díky tomu bude možné sochařské dílo vnímat jako celek. Retušována budou pouze místa, která jsou nově doplněna, nebo místa, jejichž čištění by bylo příliš invazivní. Barevné retuše budou prováděny pigmenty pojenými v lihu a na závěr fixovanými postříkem konsolidantu na bázi organokřemičitanů. Takto bude sjednocen i znovuvytvořený sokl s barevností samotné sochy.

4.2.5. Etapa hydrofobizace

Povrch sochy a soklové architektury bude pouze v nápršných místech opatřen závěrečným postříkem hydrofobního prostředku za účelem zamezení namáhání povrchu sochy změnami vlhkostního režimu.

5. Doporučený režim památky

Vzhledem k exteriérové expozici památky bude nutná pravidelná kontrola a případná údržba díla, například hydrofobní a biocidní ošetření povrchu, nejlépe v pětiletém intervalu. Veškeré úkony spojené s údržbou a preventivní ochranou památky či restaurováním musí provádět osoba s patřičnou kvalifikací.

6. Seznam doporučených materiálů

Etapa Dokumentace

Použití kvalitního fotoaparátu s vysokým rozlišením, tisk na kvalitní křídový papír vyšší gramáže, formát JPG a RAW

Etapa čištění asanace biologického napadení

Užitková voda, silonový kartáč, roztok např. Sanatop likvid profi (dříve Alga) ředěný s vodou o poměru 1: 9, užitková voda, Sanatop Prevent.

Etapa snímání starých tmelů

Kamenické nářadí, skalpely, pneumatické nářadí- ruční mikro-dláto.

Etapa lepení kamenné základové desky

Epoxidové lepidlo na kámen např. Akeppox 2040, 2020, 2010, nerezové čepy o síle 1 cm

Etapa tmelení a plastické retuše

Říční písek, bílý cement, vápenná kaše, nebo přirozeně hydraulické vápno NHL 3,5, nerezový nebo měděný drát, štukatérské náčiní, ocelové špachtle atd.

Etapa barevné retuše

Lih s rozpuštěnými přírodními práškovými pigmenty např. od firmy Strasservil - okr žlutý, siena přírodní, umbra přírodní a umbra pálena, pigmentů např. od firmy Bayer - Bayferrox čern-316, štětinový štětec. Zkonsolidování barevné retuše povrchu zpevňovačem na bázi organokřemičitanů - vhodné použít Porosil RZV Aqua Bárta.

Etapa hydrofobizace a konsolidace

Zpevňující prostředek na bázi organo-křemičitanu KSE 300- Remmers, injekční stříkačka, vlasový štětec Funcosil WR- Remmers, tlaková stříkací nádoba.

7. Fotografická dokumentace

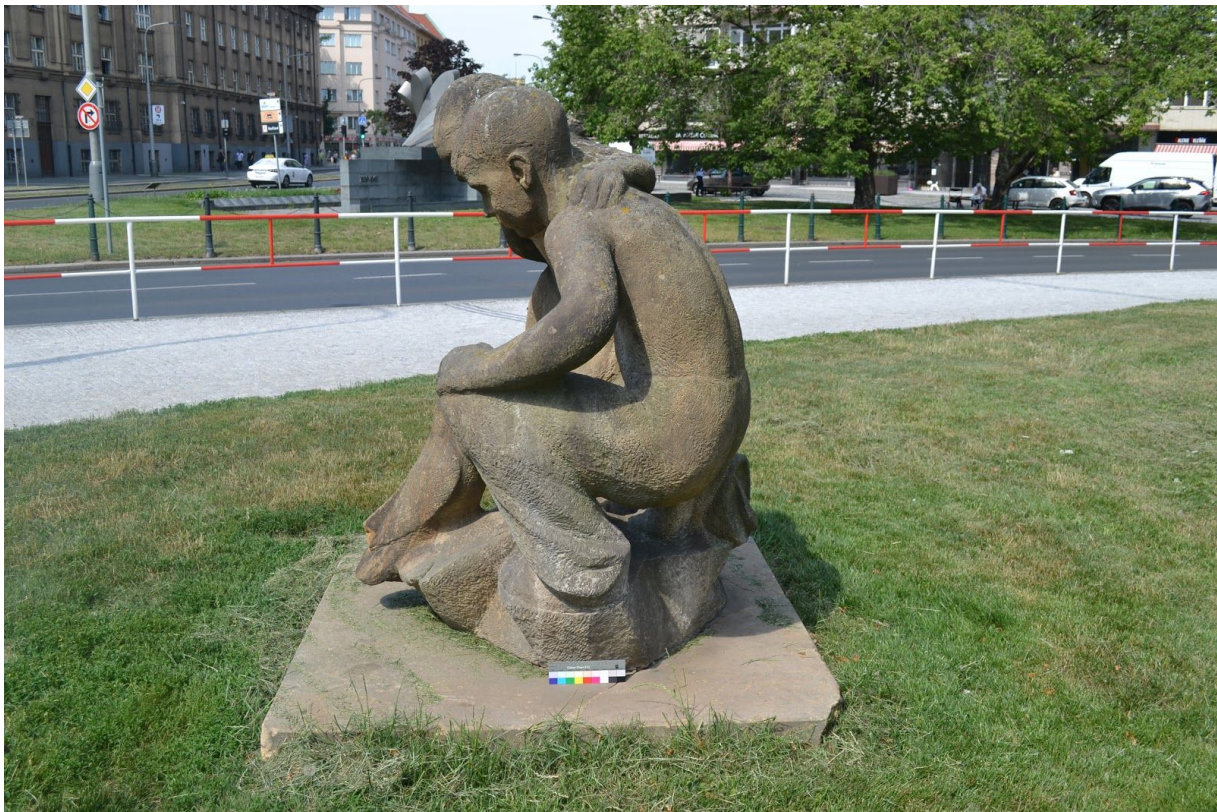
původní stav

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoň

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁČNÍ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR
Kamenné sousoší Mír (děti s holubicí), náměstí Svobody, Praha 6 Bubeneč
Vypracoval MgA. Jakub Tluchoř

8. Technický výkres pro výrobu soklové architektury

